

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Румяна Панкова

на дисертационния труд на докторант **Десислава Пламенова
Александрова** на тема:

**„Художественото образование през 21. век - състояние и перспективи.
Съвременни тенденции в структурата на учебното съдържание (у нас
и в други страни)“**

за присъждане на образователно-научна степен „доктор“ в професионално
направление 8.2 „Изкуствознание и изобразителни изкуства“

Дисертационният труд се състои от увод, изложение (три глави), заключение, приложение и библиография. В общия обем от 246 страници са включени 232 страници основен текст, който съдържа увод, изложение в три глави, заключение, 7 страници приложение и 6 страници библиография. Библиографията обхваща 107 цитирани източника (12 на кирилица и 28 на латиница) и електронни издания 67.

Целите на дисертационния труд са представени в сравнителна хронология, чрез съпоставяне на различни образователните системи по изобразително изкуство и техните формални контексти.

Теоретичната постановка на изследването преминава през четири етапа: **описание**, въз основа на непосредствено наблюдение на образователните факти, явления и запознаване с оригинални учебни програми; **интерпретация** – анализ на основните стандарти, детерминиращи образователните явления, традиции и промени (икономически, технологически, културни и политически) в конкретната страна; **съпоставяне**, което отчита участието на локалните образователни модели в системата на международните тенденции в художественото образование и **сравнение**, което извежда научнообосновани отговори на актуални въпроси. Докторантът е извършил сериозна изследователска работа, която безусловно оказва влияние върху развитието на интеркултурната образователна компетентност в обучението по изобразително изкуство.

Идеята на автора е да представи референтна рамка, която включва ключовите компетенции по визуалната грамотност и тенденциите свързани с промяна на стила на преподаване към диалогичен, интерактивен модел. Разглеждайки водещи практики и утвърдени автори в художественото

образование, като Гералд Баст, Куниберт Беринг, Джоан Уинк и др., докторантът съпоставя синтезирани акценти от оригиналните програми за обучение по изобразително изкуство.

Според автора на научния текст, ректорът на виенския университет по приложни изкуства Гералд Баст, извежда „креативната грамотност“, като определящо умение за съвременните поколения. Очертавайки този концепт, Баст включва качества на мисленето, като: справяне с неяснота и несигурност, асоциативни способности, латерално мислене, алтернативен контекст, поставяне под въпрос на статуквото и невербална комуникация, чрез символи и образи. В цитат избран от докторанта, „Баст допълва, че всички хора, свързани с изкуството - художници, публика на изкуството и участници, притежават тази креативна грамотност и тя може да бъде резултат на целенасочени действия в посока на качествено и пълноценно образование.“(цитат на автора)

Авторът на научния труд е онагледил етапите от развитието на визуалната компетентност в приложение № 2 , таблица № 2 – „художествена грамотност“. Друг съвременен автор, избран и анализиран от докторанта – Джоан Уинк извежда термина “критичната грамотност“ като посочва, че визуалните медии и текстове се декодират през личните преживявания, познания и умения. Целта е да се провокира активност и интерес в учащите се, за създаване на позитивен резултат в процеса на обучение, между преподавател и ученици. Формирането на личен интерес в учениците и удовлетворение от ангажираност с изкуствата, като средства за самоизразяване, са търсени резултати в новия модел на обучение по изобразително изкуство.

Докторантът е използвал сравнителна методика за систематизиране на терминологията и логически е структурирал етапите в процеса на художественото образование на различни страни, показани в приложенията на дисертационния труд.

В третата глава от научния текст, докторантът описва българските държавно-образователни документи и релацията между целите и съдържанието на учебния предмет „изобразително изкуство“ в двата етапа на „формалната“ му промяна: с наредба № 2 от 18.05.2000 г. се дефинират ДООИ и с наредба № 5 от 30.11.2015 г. се определят ДОС. Посочените документи разкриват националните особености на изобразителното изкуство и народното творчество. Държавните образователни изисквания до 2015 г. се характеризират със системен подход, ориентиран в стилово разнообразие на процеса на развитие на изобразителното изкуство.

